

**UCHWAŁA NR LXXI/358/2024
RADY POWIATU KOZIENICKIEGO**

z dnia 25 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochronie Osób
Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koziennickim na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024r. poz. 107) w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. u. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.), Rada Powiatu Koziennickiego uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji "Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochronie Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Koziennickim na lata 2024-2030" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Uchyla się uchwałę Nr XXXIV/181/2021 z dnia 28 czerwca 2021r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koziennickim na lata 2021-2027.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Koziennickiego.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Koziennickiego

Mirosław Górka

Załącznik do uchwały Nr LXXI/358/2024
Rady Powiatu Kozińskiego
z dnia 25 marca 2024 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY
OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W POWIECIE KOZIENICKIM
NA LATA 2024- 2030**

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
I. Prawo między narodowe wobec przemocy – poszanowanie praw człowieka	3
1.1 Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych	3
1.2 Dokumenty Unii Europejskiej	4
1.3 Krajowe podstawy prawne opracowania programu	4
II. Charakterystyka zjawiska przemocy	5
2.1 Pojęcie przemocy	5
2.2 Cechy charakterystyczne przemocy	5
2.3 Rodzaje, formy i skutki przemocy	5
III. Formy pomocy osobom doznającym przemocy domowej	7
3.1 Prawne formy pomocy	7
3.2 Wsparcie systemowe i zakres pomocy	8
3.3 Instytucjonalne formy wsparcia	12
3.4 Telefony zaufania	14
3.5 Nieodpłatna pomoc prawna	14
3.6 Pomoc terapeutyczna i wsparcie psychologiczne osób dotkniętych przemocą domową	14
IV. Diagnoza problemu zjawiska przemocy na terenie Powiatu Kozienickiego	15
V. Analiza SWOT	21
VI. Cele Programu	22
VII. Adresaci Programu	22
VIII. Realizatorzy Programu	22
IX. Obszary, kierunki i działania Programu	23
X. Źródła finansowania	24
XI. Prognozowane efekty realizowanych zadań	24
XII. Monitorowanie i sprawozdawczość	25
XIII. Podsumowanie	25
ZAŁĄCZNIK nr 1 Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową	27
ZAŁĄCZNIK nr 2 Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	33

Wstęp

Obowiązek opracowania programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej wynika wprost z art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Głównym celem programu jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej.

Kwestia występowania przemocy jest istotnym i niepokojącym problemem społecznym. Fakt, że do aktów przemocy często dochodzi w środowisku domowym w kręgu osób najbliższych jest uwarunkowaniem, które w szczególny sposób utrudnia ocenę i ujawnienie tego zjawiska. Przemoc często łączy się z problemem alkoholowym i jest trudna do zdiagnozowania. Aktualnie podejmowane są różne działania mające na celu łagodzenie społecznych skutków tego zjawiska. Narastająca skala przemocy wymaga szerszego podejścia do tematu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uwzględnienia w polityce społecznej powiatu.

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym, które niszczy ludzi niezależnie od ich pozycji społecznej czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie można lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na osobę będącą ofiarą przemocy, ale na całą rodzinę. Odbija się także na rolach i strukturach społecznych. Najczęściej ofiarami przemocy są osoby słabsze: kobiety, dzieci, osoby starsze czy niepełnosprawne. Prawo ofiary do bezpieczeństwa, do niepoddawania się przemocy jest naczelnym elementem godności ludzkiej i dlatego kwestia ta powinna zawsze zajmować priorytetowe miejsce w kształtowaniu polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Zjawisko przemocy powoduje dysfunkcje całej rodziny. Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Służby publiczne z pewnością powinny szanować intymność sfery domowej, lecz nie w sytuacji, gdy interwencja instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy jest konieczna dla zapewnienia bezpieczeństwa jednostki w jej rodzinnym środowisku. Każda przemoc również pojawiająca się w rodzinie jest przestępstwem. Konieczne jest więc takie udoskonalenie systemu prawnego, które zapewniłoby nie tylko ściganie sprawców i egzekucję postanowień sądu, lecz dawało ofiarom warunki do obrony i zapewnienia bezpieczeństwa. Objęcie pomocą i wsparciem osób doznających przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec osób stosujących przemoc to główne zadania administracji państwowej i samorządowej.

I. PRAWO MIĘDZYNARODOWE WOBEC PRZEMOCY – POSZANOWANIE PRAW CZŁOWIEKA

1.1. Dokumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych

Od wielu lat przemoc jest przedmiotem międzynarodowego zainteresowania. Traktowanie przemocy w kontekście łamania praw człowieka, jako ważnego problemu społecznego, znalazło swoje odzwierciedlenie w wielu dokumentach międzynarodowych, zalecających podjęcie wszelkich niezbędnych działań w celu eliminacji przemocy i ochrony ofiar.

Karta Narodów Zjednoczonych z 1945r.

W preambule postuluje przywrócenie wiary w podstawowe prawa człowieka, w godność i wartość człowieka, w równouprawnienie mężczyzn i kobiet.

Art. 2. *Każdy człowiek jest uprawniony do korzystania ze wszystkich praw i wolności wyłożonych w niniejszej Deklaracji, bez względu na różnice rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych lub innych przekonań, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiegokolwiek innej różnicy.*

Art. 3. *Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swojej osoby.*

Art. 5. *Nikt nie może być poddany torturom lub okrutnemu, niehumanitarnemu albo upokarzającemu traktowaniu lub karaniu.*

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Przyjęta jako rezolucja 10.12.1948r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.

Art. 1 *Wszyscy ludzie rodzą się wolni, równi w swej godności i w swych prawach.*

Konwencja o prawach Dziecka

Przyjęta 20.11.1989r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (weszła w życie 02.09.1990r.). Konwencją związały się 192 państwa, w tym Polska.

Art. 19 ust. 1

Państwa – Strony będą podejmowały wszelkie właściwe kroki w dziedzinie ustawodawczej, administracyjnej, społecznej oraz wychowawczej dla ochrony dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodzica(ów), opiekuna(ów) prawnego(ych) lub innej osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

Przyjęta jako rezolucja 13.12.2006r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych.

Art. 1

Celem niniejszej konwencji jest popieranie, ochrona i zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie i poszanowanie ich przyrodzonej godności (...).

Art. 16 ust. 1

Państwa Strony podejmą wszelkie odpowiednie środki ustawodawcze, administracyjne, społeczne, w dziedzinie edukacji i inne w celu ochrony osób niepełnosprawnych, zarówno w domu, jak i poza nim, przed wszelkimi formami wykorzystywania, przemocy i nadużyć, z uwzględnieniem aspektów związanych z płcią (...).

Art. 17

Każda osoba niepełnosprawna ma prawo do poszanowania jej integralności fizycznej i psychicznej, na zasadzie równości z innymi osobami.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 18.12.1979r.

Art. 2 *Państwa Strony potępiają dyskryminację kobiet we wszelkich jej formach oraz zgadzają się prowadzić, za pomocą wszelkich odpowiednich środków i bez zwłoki, politykę likwidującą dyskryminację kobiet (...)*

Art. 6 *Państwa Strony podejmą wszelkie stosowne kroki, w tym również ustawodawcze, w celu położenia kresu wszelkim formom handlu kobietami oraz ciągnięciu zysków z prostytucji kobiet.*

1.2. Dokumenty Unii Europejskiej

Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Proklamowana 7 grudnia 2000r.)

Art. 1 *Godność człowieka jest nienaruszalna. Musi być szanowana i chroniona.*

Art. 3 ust. 1 *Każdy ma prawo do poszanowania swej integralności fizycznej i psychicznej.*

Art. 4 *Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu.*

Art. 6 *Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego.*

Art. 21 ust. 1 *Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.*

Art. 24 ust. 1 *Dzieci mają prawo do takiej ochrony i opieki, jaka jest konieczna dla ich dobra.*

Art. 25 *Unia uznaje i szanuje prawa osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym.*

1.3. Krajowe podstawy prawne opracowania programu.

Podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób doświadczających oraz stosujących przemoc domową stanowią fundament prawny dla zapisów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kozienickim na lata 2024-2030.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty regulujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny;
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego;
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;

Założenia Programu są zbieżne z celami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kozienickiego na lata 2024 – 2030 oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

2.1. Pojęcie przemocy w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 2 pkt 2 określa przemoc domową jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

2.2. Cechy charakterystyczne przemocy

Z wyżej przedstawionej definicji wynikają następujące cechy charakterystyczne przemocy domowej:

- intencjonalność - jest zamierzonym, celowym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- odbywa się w warunkach nierównych sił – sprawca ma i wykorzystuje przewagę (fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną);
- działanie lub zaniechanie jednej osoby prowadzi do naruszenia podstawowych praw, wolności i dóbr osobistych drugiej;
- powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe czy też odroczone w czasie.

2.3. Rodzaje, formy i skutki przemocy

Ze względu na przyjęte strategie działania sprawcy wyodrębnia się następujące rodzaje przemocy:

- **przemoc fizyczna (naruszanie nietykalności fizycznej)** - to wszelkiego rodzaju bezpośrednie działanie z użyciem siły np. bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, popychanie, klapsy, policzekowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem, krępowanie ruchów, zadawanie bólu;
skutki – bezpośrednie: uszkodzenia ciała, urazy, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, siniaki, poparzenia; wtórne: choroby w wyniku powikłań i stresu, zespół stresu pourazowego, życie w chronicznym stresie, poczuciu zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne;
- **przemoc psychiczna (naruszanie godności osobistej)** – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby i obniżenia poczucia własnej wartości oraz sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą np. obrażanie, osądzanie, ocenianie, oskarżanie, obwinianie, wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, nieliczenie się z uczuciami, ciągle krytykowanie, szantażowanie, straszenie, stosowanie gróźb, kontrolowanie, narzucanie własnych poglądów, wyzywanie, używanie wulgarnych słów;
skutki – zniszczenie poczucia mocy sprawczej ofiary, jej poczucia własnej wartości i godności, „paraliż” psychiczny dotyczący podejmowania jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, osłabienie psychicznych i fizycznych zdolności

stawiania oporu oraz wyrobienie przekonania o daremności jego stawiania, odizolowanie od zewnętrznych źródeł wsparcia, całkowite uzależnienie ofiary od prześladowcy, stały strach i utrata nadziei, choroby psychosomatyczne, ciągły stres, zaburzenia snu;

- **przemoc seksualna (naruszanie intymności)** - to wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym czynnościom seksualnym, zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie;
skutki – obrażenia fizyczne, ból i cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, zamknięcie się (lęk, strach, unikanie seksu), uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemocy;
- **przemoc ekonomiczna (naruszanie własności)** - to działanie mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy np. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie, uniemożliwianie pracy zawodowej, odbieranie zarobionych pieniędzy, niedawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego, niezaspokajanie podstawowych potrzeb rodziny, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli drugiej osoby;
skutki – całkowita zależność finansowa od partnera, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia;
- **cyberprzemoc (naruszanie prywatności i godności osobistej)** - to działanie naruszające prywatność osoby lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- **przemoc polegająca na osaczeniu** - np. ciągłe chodzenie za kimś, dzwonicie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszania;
- **przemoc w wymiarze społecznym** np. zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych;
- **zaniedbanie** to stan ciągłego niezaspokojenia podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych dziecka, odrzucenie emocjonalne, brak zainteresowania jego rozwojem, stanem zdrowia, higieną, właściwym odżywianiem i ubieraniem. Może dotyczyć także innych osób zależnych np. starszych czy niepełnosprawnych.

III. FORMY POMOCY OSOBOM DOZNAJĄCYM PRZEMOCY DOMOWEJ

3.1. Prawne formy pomocy

Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, co zapewnia ochronę prawną i pomoc wszystkim doświadczającym przemocy ze strony instytucji do tego powołanych.

Skala i zasięg zjawiska przemocy domowej stanowią poważny problem społeczny, dlatego też formy wsparcia osób doświadczających przemocy określone są ustawowo i gwarantowane na mocy tych przepisów. Art. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa formy pomocy, z jakich może skorzystać osoba doznająca przemocy domowej, tj.:

- poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne,
- interwencji kryzysowej i wsparcia;
- ochrona przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania do osoby doznającej przemocy domowej;
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- zapewnienia osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, pomocy w uzyskaniu mieszkania;

Osobie doznającej przemocy domowej udziela się również informacji o dostępnych formach wsparcia w tym o możliwości występowania do jednostek pomocy społecznej w gminach właściwych ze względu na miejsce zamieszkania o przyznanie świadczeń w różnych formach finansowych i pozafinansowych. Jedną z wymienionych przesłanek w ustawie o pomocy społecznej do udzielenia pomocy jest właśnie wskazany powód doświadczania przemocy domowej. Wskazane formy wsparcia finansowego to:

- **zasilek stały** – przysługujący osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy po spełnieniu przez nią kryterium dochodowego to znaczy w przypadku, gdy osiągnęty przez nią dochód albo dochód na osobę w rodzinie nie przekroczy określonej w ustawie o pomocy społecznej kwoty;
- **zasilek okresowy** – przysługujący w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej albo rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny;
- **zasilek celowy** – przyznawany w celu zaspokojenia istotnej potrzeby bytowej (np. na pokrycie kosztów zakupu żywności, leczenia, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw).

Osoba dotknięta przemocą domową może także ubiegać się o wsparcie oferowane w ramach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W akcie tym wymienia się m.in. następujące formy wsparcia rodziny:

- objęcie dziecka opieką w placówce wsparcia dziennego (np. świetlica, klub, ognisko wychowawcze), pobyt w placówce zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego;
- pomoc rodziny wspierającej (organizowana przez wójta/ burmistrza/ prezydenta), która polega głównie na wsparciu w wychowywaniu i opiece nad dzieckiem oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Dodatkową formą pomocy jest wsparcie asystenta rodziny przydzielanego przez ośrodek pomocy społecznej na wniosek pracownika socjalnego w przypadku, gdy ten uzyska informację o problemach związanych z przemocą domową i po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego wystąpi do kierownika ośrodka pomocy społecznej/ centrum usług społecznych o przydzielenie asystenta rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest m.in. realizowanie zadań związanych z podejmowaniem interwencji i działań zaradczych w sytuacji zagrożenia dzieci i rodziny, a także służyć pomocą rodzicom w rozwiązywaniu m.in. problemów wychowawczych oraz motywowaniem rodziców do udziału w zajęciach grupowych celem kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych. Pomoc asystenta nie jest realizowana w sposób przymusowy, lecz wymagający zgody rodziny i ścisłej jej współpracy. Do innych zadań asystenta należy m.in.:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów psychologicznych oraz socjalnych,
- opracowanie planu pracy z rodziną w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- udzielanie wsparcia dzieciom (np. poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych),
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- prowadzenie dokumentacji dot. pracy z rodziną,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny (nie rzadziej niż co pół roku),
- monitorowanie rodziny po zakończeniu planu pracy z rodziną,
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania przemocy i podniesienia jakości funkcjonowania rodziny.

Ponadto na mocy obowiązujących przepisów ofiara przemocy domowej może skorzystać z prawa do:

- interwencji policji w sytuacji zagrożenia (w tym do wylegitymowania funkcjonariuszy na wypadek, gdyby były potrzebne ich zeznania lub w sytuacji składania zażalenia na ich działanie),
- założenia Niebieskiej Karty,
- otrzymania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- żądania zastosowania zatrzymania sprawcy na 48 godzin lub w razie potrzeby odwiezienia do izby wytrzeźwień,
- składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (ustnie lub pisemnie) i informacji o wszczęciu postępowania przez policję lub prokuraturę lub odmowie jego wszczęcia,
- składania zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania lub jego umorzenia,
- na etapie prowadzonego postępowania ma prawo do przejrzania akt oraz składania wniosków dowodowych.

Obecnie formy wsparcia dla osób doświadczających przemocy, jakkolwiek rozbudowane, nadal wydają się niewystarczające w obliczu skali problemu przemocy. Poniżej wymieniono dostępne formy wsparcia systemowego i zakres świadczonej pomocy, a następnie formy wsparcia instytucjonalnego.

3.2. Wsparcie systemowe i zakres pomocy

Pomoc społeczna, Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Diagnozują sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
2. Udzielają kompleksowych informacji o:
  - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,

- formach pomocy dzieciom doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc.
  - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.
3. Organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.
  4. Zapewniają osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej.
  5. Mogą prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Zespoły interdyscyplinarne

Zespół interdyscyplinarny ds. rozwiązywania problemów przemocy domowej – to zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy domowej. Zespół tworzy wójt, burmistrz albo prezydent miasta, powołując do niego przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. Ponadto w skład zespołu mogą wchodzić kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych niż ww. podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w zależności od uwarunkowań i możliwości lokalnych. Członkowie ZI przechodzą obowiązkowe szkolenie.

Do głównych zadań zespołu należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów.

Zespół Interdyscyplinarny powołuje grupę diagnostyczno-pomocową, w której skład wchodzi pracownik socjalny, do zadań którego należy w szczególności praca z osobą doznającą przemocy domowej i opracowanie indywidualnego planu pomocy, zgodnie z jej uzasadnionymi potrzebami oraz funkcjonariusz Policji powołany w szczególności do pracy z osobą stosującą przemoc domową. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej mogą także wchodzić: żołnierz Żandarmerii Wojskowej, pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, asystent rodziny, nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego, osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także pedagog, psycholog lub terapeuta.

Oświata

Oświata obejmuje ogół instytucji, takich jak szkoły, przedszkola, świetlice, placówki opiekuńcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Instytucje te poza podstawowym zadaniem kształcenia dzieci i młodzieży m.in. zapewniają im opiekę poza rodziną oraz mając możliwości oddziaływania na rodziców wspierają prowadzone przez nich działania wychowawcze. W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

1. Udziela kompleksowych informacji o:
  - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową,
  - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.
2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.

3. Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.
4. Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w tym w szczególności wobec dzieci.
5. Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

Pracownicy ochrony zdrowia

Głównym zadaniem jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie, gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- poinformowanie osób doznających przemocy domowej o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia podczas badania popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanых oparzeń, wykorzystania seksualnego – powiadomienie organów ścigania,
- udział w procedurze odebrania dziecka przez pracownika socjalnego w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (lekarz, ratownik medyczny, pielęgniarka), udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Pracownikiem ochrony zdrowia uprawnionym do realizacji procedury jest osoba, wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny. Działania ww. osób w ramach procedury uzależnione są od rodzaju diagnostyki oraz konieczności terapii pacjenta. W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela pacjentowi, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą domową, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

Policja

1. Udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, niezbędnej pomocy, w tym pierwszej pomocy;
2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
3. Przedstawiciel policji podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów

- w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
4. Przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
  5. Przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
  6. Podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

Prokuratura

Z punktu widzenia prawa przemoc domowa to przestępstwo, którego odmiany określone są w wielu aktach normatywnych i odpowiednio karane. W polskim kodeksie karnym nie istnieje jedno przestępstwo o nazwie „przemoc domowa”, ale wymienionych jest szereg przestępstw, które mogą zostać popełnione z jej użyciem.

Najczęściej w przypadku przemocy domowej stosowany jest artykuł 207 § 1 k.k. „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.” Prokuratorzy mogą wchodzić w skład zespołów interdyscyplinarnych /na zasadzie fakultatywności/.

Kuratorzy sądowi

Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Ponadto kuratorzy wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych. Uwzględniając, że grupy robocze są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych w wystąpieniem przemocy domowej w indywidualnych przypadkach przewidziano udział fakultatywny kuratora, uzależniony od realizacji przez niego w tej rodzinie dozoru lub nadzoru.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje i kościelne osoby prawne. W zakresie pomocy osobom doznającym przemocy organizują telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci. W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

- pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków,
- pomoc socjalną,
- grupy wsparcia,
- grupy samopomocowe,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci,
- udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych
- udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych,
- udział w interwencjach,

- monitorowanie przypadków,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych,
- prowadzenie świetlic,
- prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

3.3. Instytucjonalne formy wsparcia

Przepisy w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową stanowią o konieczności prowadzenia przez samorządy instytucjonalnych form wsparcia. Na terenie województwa mazowieckiego istnieje wiele instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej. Ich struktura odpowiada w dużej mierze tej, która dotyczy zasięgu ogólnopolskiego. Są to zarówno ośrodki interwencyjne, jak i specjalistyczne ośrodki wsparcia, a także domy pomocy, czy hostele. Najliczniejszą grupę stanowią natomiast punkty konsultacyjne.

3.3.1. Ośrodki interwencji kryzysowej (OIK)

Głównym celem działalności ośrodków interwencji kryzysowej jest świadczenie pomocy osobom znajdującym się w kryzysie i zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Ośrodki mają za zadanie zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia poprzez świadczenie pomocy interwencyjnej, terapeutycznej, prawnej, psychologicznej i psychiatrycznej, ale także bytowej. Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej, zgodnie z art. 19 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, jest zadaniem własnym powiatu. Równocześnie zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej.

Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonuje aktualnie 13 ośrodków interwencji kryzysowej. Zaleca się, aby każdy powiat posiadał informacje na temat funkcjonowania ośrodka bądź miejsca, które zostało wyznaczone, jako podmiot realizujący zadania powiatu w zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej.

Wykaz ośrodków wsparcia udzielających pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie (w tym specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie) znajduje się na stronie www.gov.pl/web/rodzina/bazy-teleadresowe

3.3.2 Domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Domy dla matek z małoletnimi dziećmi działają na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Na podstawie powyższych regulacji zapewniają one całonocny, okresowy pobyt matkom z małoletnimi dziećmi i kobietom w ciąży, a także ojcom z małoletnimi dziećmi i innym osobom sprawującym opiekę nad dziećmi.

Osoba ubiegająca się o skierowanie do domu składa wniosek w ośrodku pomocy społecznej właściwym ze względu na jej miejsce zamieszkania, natomiast ośrodek kompletuje dokumenty i przekazuje je do starosty, który wydaje decyzję o skierowaniu do domu. Podstawę do wydania skierowania do domu stanowi:

- wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu;
- rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub przez pracownika socjalnego domu;
- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu;
- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka;
- orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności;
- opinia ośrodka zawierająca uzasadnienie pobytu w domu.

W przypadku braku miejsca w domu na terenie danego powiatu, w porozumieniu z osobą ubiegającą się o skierowanie do domu, poszukuje się miejsca w domu w innym powiecie. Odnosnie ofiar przemocy przepisy określają, że w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa lub zdrowia osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub jej dziecka przyjmuje się tę osobę bez skierowania, na wniosek tej osoby lub ośrodka, i niezwłocznie powiadamia o tym starostę powiatu prowadzącego dom. Osoba pozostaje w domu pomimo możliwości zapewnienia jej przez ośrodek innej formy pomocy, jeżeli opuszczenie domu stanowiłoby zagrożenie dla życia i zdrowia jej lub jej dziecka, do czasu ustania tych zagrożeń.

3.3.3 Punkty konsultacyjne

W ramach realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy działają także punkty informacyjno-konsultacyjne dla osób dotkniętych przemocą. Są to miejsca, w których osoba będąca ofiarą przemocy domowej może uzyskać pomoc w powrocie do równowagi, poprzez wsparcie oraz niezbędne informacje na temat różnych form pomocy jej przysługujących.

Do punktu mogą się zgłaszać lub być kierowane osoby doświadczające wszelkich form przemocy (w tym: fizycznej, psychicznej, ekonomicznej i seksualnej). W punkcie pełnią dyżury specjaliści, tacy jak: psycholog, pracownik socjalny, czy radca prawny, którzy udzielają informacji na temat zjawiska przemocy domowej oraz konsultacji w następujących obszarach:

- konsultacji i wsparcia psychologicznego;
- konsultacji prawnych;
- poradnictwa socjalnego;
- funkcjonowania instytucji i placówek udzielających pomocy osobom krzywdzonym.

Poradnictwo i wsparcie w punktach są zupełnie bezpłatne, a wszystkie osoby korzystające z nich mają zapewnioną dyskrecję.

3.3.4 Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy. Zadanie finansowane jest z budżetu państwa, a pomoc świadczona przez te placówki opiera się o zapewnienie szeroko pojętego bezpieczeństwa osób narażonych na skutki działań przemocowych. Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie to jednostki ukierunkowane na udzielenie specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Placówki te zapewniają usługi w zakresie:

- interwencyjnym (m.in.: schronienie, ochrona ofiary przemocy domowej przed osobą stosującą przemoc),
- prawnym, poprzez udzielanie natychmiastowej pomocy prawnej,
- psychologicznym i terapeutyczno-wspomagającym (m.in.: diagnozowanie problemu przemocy domowej, opracowanie indywidualnego planu pomocy, prowadzenie grup wsparcia i grup terapeutycznych, prowadzenie terapii indywidualnej),
- pomocy w zaspokojeniu potrzeb bytowych.

Na terenie województwa mazowieckiego funkcjonują trzy specjalistyczne ośrodki wsparcia:

- Zespół Ośrodków Wsparcia (Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i Ośrodek Interwencji Kryzysowej) w Mławie,
- Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie: Ośrodek Interwencji Kryzysowej i specjalistyczny Ośrodek dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla kobiet i dzieci doświadczających przemocy prowadzony przez Fundację Centrum Praw Kobiet w Warszawie.

3.4. Telefony zaufania

W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej działają także telefony alarmowe i telefony zaufania. Poza funkcjonującymi telefonami w istniejących ośrodkach wsparcia istnieją także wyspecjalizowane formy wsparcia telefonicznego, świadczące pomoc w oparciu o dyskrecję i działania interwencyjne. Ogólnopolskie telefony alarmowe, interwencyjne oraz informacyjne:

- policja – 997 (jednolity nr alarmowy obowiązujący na terenie całej UE – 112)
- Niebieska Linia (Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie) – 801 12 00 02
- kryzysowy telefon zaufania – 116 123
- Centrum Praw Kobiet (całodobowy telefon interwencyjny dla kobiet ofiar przemocy) – 600 070 717
- dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka – 800 12 12 12
- poradnia telefoniczna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie – 22 668 70 00
- telefon zaufania dla dzieci i młodzieży Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę – 116 111
- bezpłatna, anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia w zakresie pomocy dzieciom przeżywającym trudności (agresja i przemoc w szkole, cyberprzemoc i zagrożenia związane z nowymi technologiami, wykorzystywanie seksualne, kontakt z substancjami psychoaktywnymi, uzależnienia, depresja, myśli samobójcze, zaburzenia odżywiania) – 800 100 100.

3.5. Nieodpłatna pomoc prawna

Nieodpłatna pomoc prawna kierowana jest do osób, które borykają się z problemem prawnym, w dotyczącym przemocy domowej. Profesjonalny prawnik w punkcie nicodpłatnej pomocy prawnej wskaże zainteresowanym obywatelom, jakie są ich prawa i obowiązki oraz pokaże sposób rozwiązania ich problemu prawnego. Do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej, bądź bezpłatnego poradnictwa obywatelskiego, uprawnia samo złożenie pisemnego oświadczenia, w którym osoba ubiegająca się wskaże, iż nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnika.

3.6 Pomoc terapeutyczna i wsparcie psychologiczne osób dotkniętych przemocą

Pomoc psychologiczna w zakresie przemocy domowej obejmuje bardzo szeroki i różnorodny obszar działań, wyróżniających się ze względu na specyficzny i określony cel. Kryzys wywołany przemocą niejednokrotnie wymaga objęcia ofiar wsparciem psychologicznym, element ten wydaje się niezbędny, aby odzyskała ona kontrolę nad swoim życiem i miała tym samym siłę sprawczą do działania w obszarze zapobiegania takim sytuacjom w przyszłości. Od strony osoby pomagającej, poza wsparciem psychologicznym, niezbędne są także działania zwiększające kompetencję osoby, która korzysta z pomocy. Od strony osoby przyjmującej, efektywność wsparcia można mierzyć poprzez zmiany wewnętrzne, które warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zmiany życiowe, celem zapobiegania przemocy. W związku z tym istotne jest prowadzenie profesjonalnych programów terapeutycznych skierowanych zarówno do ofiar, jak i sprawców, jak również dzieci, które na skutek obserwacji zachowań przemocowych mają potencjał nawiązywać podobne relacje w przyszłości.

IV. DIAGNOZA PROBLEMU ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU KOZIENICKIEGO

W powiecie kozienickim zamieszkuje 59 997 mieszkańców (źródło: GUS, stan na 31.12.2019 r.), z czego 50,4 % stanowią kobiety. Społeczeństwo powiatu to w przeważającej części mieszkańcy wsi. Na terenie powiatu kozienickiego funkcjonują służby, które w zakresie swoich kompetencji mają za zadanie m.in. przeciwdziałać przemocy domowej.

W celu zdiagnozowania problemu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zebrało dane z Centrów Usług Społecznych, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Komendy Powiatowej Policji. Z uzyskanych danych wynika, że w każdej gminie na terenie powiatu kozienickiego realizowane są wieloletnie programy dotyczące przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy. Na podstawie zebranych danych wynika, że w powiecie kozienickim we wszystkich gminach funkcjonują Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy domowej. Celem Zespołów jest budowanie lokalnego systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy oraz wypracowanie standardów współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Instrumentem wspomagającym pracę zespołów jest procedura „Niebieskie Karty” wynikająca z Rozporządzenia Rady Ministrów, która służyć ma zatrzymaniu przemocy domowej oraz zapewnieniu pomocy w sytuacji zagrożenia przemocą. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (np. pracownika socjalnego), oświaty (np. pedagoga, dyrektora szkoły, nauczyciela), ochrony zdrowia (np. lekarza, pielęgniarkę), komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury winno występować nawet w sytuacjach, w których jedynie zaistniało podejrzenie stosowania przemocy, nawet nie poparte dowodami. Dopiero w toku prowadzenia procedury wymaga się, aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione.

Niebieska Karta-A – wszczynając procedurę. Osoba wszczynająca procedurę wskazuje w formularzu wszystkie osoby doznające przemocy domowej i wszystkie osoby stosujące przemoc domową. Dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta - A” osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz „Niebieska Karta - B”. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu, a gdy jest to niemożliwe osobie najbliższej lub pełnoletniej osobie wskazanej przez małoletniego. Wypełniony formularz „Niebieska Karta - A” przekazuje się do Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie tzn. nie później niż w terminie 5 dni (kopia zostaje u wszczynającego procedurę). Następnie przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 3 dni przekazuje go grupie diagnostyczno-pomocowej. Pierwsze posiedzenie grupy odbywa się niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia otrzymania formularza „Niebieska Karta - A”. Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie informacji zawartych w formularzu, dokonuje diagnozy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej oraz podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i zatrzymania przemocy domowej albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Każde posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej jest dokumentowane w formie protokołu.

Niebieska Karta-B – to karta przekazywana osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Niebieska Karta-C – na posiedzeniu grupa diagnostyczno-pomocowa w obecności zaproszonej osoby doznającej przemocy domowej dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z osobą doznającą przemocy domowej, opracowuje indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań i wypełnia formularz „Niebieska Karta-C”.

Grupa diagnostyczno-pomocowa, na podstawie ustaleń, podejmuje działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej i poprawę jej sytuacji życiowej. Indywidualny plan pomocy obejmuje ogół działań podejmowanych przez grupę diagnostyczno-pomocową na rzecz i wspólnie z osobą doznającą przemocy domowej, w celu poprawy sytuacji życiowej tej osoby oraz w jej środowisku domowym. Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie, uwzględniając potrzeby, zasoby i sytuację osoby doznającej przemocy domowej, co zostaje odnotowane w formularzu. Niestawiennictwo osoby doznającej przemocy domowej nie wstrzymuje prac grupy diagnostyczno-pomocowej.

Na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej nie zaprasza się małoletniego.

Niebieska Karta-D – grupa diagnostyczno-pomocowa, po wezwaniu osoby stosującej przemoc domową, w jej obecności, dokonuje analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i na podstawie uzyskanych informacji wypełnia formularz „*Niebieska Karta - D*”. Dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji w celu zmiany jej postępowania.

Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy domowej w sposób trwały oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Procedura zostaje również zamknięta, gdy zespół rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań.

W powiecie kozienickim zjawisko przemocy kształtuje się na różnym poziomie w poszczególnych gminach. Na terenach wiejskich oscyluje między 5 a 28 realizowanymi procedurami rocznie, natomiast na terenie miasta i gminy Kozienice osiąga poziom 67 w 2022r. i 65 w 2023r., co obrazuje poniższa tabela:

Tabela 1. Liczba rodzin w których występowało lub istniało podejrzenie przemocy domowej w Powiecie Kozienickim w latach 2022, 2023

Lp.	Gmina	Liczba procedur „Niebieskie Karty”	
		2022	2023
1.	Garbatka Letnisko	6	5
2.	Głowaczów	17	28
3.	Gniewoszów	10	10
4.	Grabów nad Pilicą	8	15
5.	Kozienice	67	65
6.	Magnuszew	8	7
7.	Sieciechów	14	10

Źródło: Centrum Usług Społecznych i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu kozienickiego

Z analizy danych wynika, że liczba rodzin, w których występowało lub istniało podejrzenie przemocy domowej jest zróżnicowana w zależności od danego roku oraz środowiska. Najwięcej spraw objętych procedurą prowadzi Centrum Usług Społecznych w Kozienicach. Dane wskazują również, że coraz więcej osób objętych jest procedurą „Niebieskie Karty”. Procedura ta pozwala na skuteczniejszą pomoc osobom dotkniętym przemocą domową. Jednakże pomoc dla ofiar przemocy domowej to nie tylko założenie „Niebieskiej Karty”. Niezbędna jest również specjalistyczna pomoc i wsparcie.

Tabela 2. Liczba prowadzonych spraw przez Zespoły Interdyscyplinarne w Powiecie Kozienickim w latach 2022, 2023

Wyszczególnienie	Lata	
	2022	2023
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	132	140
Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych	59	64
Liczba posiedzeń grup roboczych	302	132
Liczba szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy	10	12

Źródło: Centrum Usług Społecznych i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu kozienickiego

Dane zawarte w powyższej tabeli obrazują liczbę posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych oraz liczbę szkoleń pracowników służb pomocy społecznej w zakresie przemocy. Z danych wynika, że niewielu pracowników pomocy społecznej korzysta ze szkoleń w zakresie przemocy.

Tabela 3. Liczba zakończonych spraw przez Zespoły Interdyscyplinarne w Powiecie Kozienickim w latach 2022, 2023

Wyszczególnienie	Lata	
	2022	2023
Liczba zakończonych spraw objętych procedurą „Niebieskie Karty” w tym:	101	94
z powodu ustania przemocy w rodzinie bądź uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie	67	61
po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	2	7
rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	32	33

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Kozienicach, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu kozienickiego

Z uzyskanych danych wynika, że w 101 przypadkach w 2022 r. i 94 w 2023 r. na terenie powiatu kozienickiego zakończono procedurę „Niebieskie Karty” z powodu ustania przemocy domowej bądź uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej, jedynie w 2 przypadkach w 2022r. i 7 w 2023r. po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, natomiast w 32 przypadkach w 2022 r. i 33 przypadkach w 2023r. zakończono procedurę „Niebieskie Karty” z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Należy nadmienić, że po zakończeniu procedury, można ją na nowo uruchomić, gdyby doszło do kolejnego aktu przemocy.

Tabela 4: Informacje dotyczące sprawców i ofiar przemocy.

Działania	2022	2023
Liczba rodzin w których występuje lub istnieje podejrzenie przemocy domowej	137	149
Liczba sprawców	140	145
-Kobiety	14	12
-Mężczyźni	126	134
Liczba Ofiar	173	173
-Kobiety	132	123
-Mężczyźni	31	23
-Dzieci	10	26
Liczba udzielonych porad specjalistycznych	42	80
Liczba osób którym udzielono pomocy finansowej	12	25
Liczba osób skierowanych na konsultacje medyczne	0	0
Liczba osób skierowanych na konsultacje prawne	44	133

Liczba osób skierowanych na konsultacje psychologiczne	76	151
Liczba rodzin w przypadku których współpracowano z Policją	129	127
Liczba rodzin w przypadku których współpracowano ze szkołą	27	34
Liczba rodzin /osób które skierowano na terapię	73	3
Liczba dzieci, które z uwagi na przemoc w rodzinie zostały umieszczone w pieczy zastępczej	0	0
Liczba rozmów przeprowadzonych przez pracowników ośrodka z ofiarami przemocy	493	1180
Liczba rozmów przeprowadzonych przez pracowników ośrodka ze sprawcami przemocy	247	183
Liczba przekazanych przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą zawiadomień do organów ścigania (Policja, Prokuratura) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie.	2	2
Osoby, którym zapewniono schronienie w ośrodkach wsparcia lub w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie		
Liczba osób	0	0
Liczba rodzin	0	0
Przypadki odebrania dziecka z rodziny na podst. art.12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka:		
Liczba dzieci	0	0
Liczba rodzin	0	0

Źródło: Centrum Usług Społecznych i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu kozienickiego

Dane statystyczne opracowane w oparciu o przesłane informacje o działaniach podejmowanych przez pracowników socjalnych Centrów Usług Społecznych/ Ośrodków Pomocy Społecznej i Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Kozienickiego w latach 2022 i 2023 pokazują narastanie zjawiska przemocy oraz zakres świadczonej pomocy. Skala problemu determinuje wzrost przypadków współpracy z Policją lub innymi służbami wspierającymi osoby dotknięte przemocą domową.

Tabela 5. Rodzaje przemocy w Powiecie Kozienickim w latach 2022, 2023

Rodzaje przemocy	Lata	
	2022	2023
fizyczna	101	99
psychiczna	100	108
seksualna	1	1
ekonomiczna	4	12
inne	5	6

Źródło: Centrum Usług Społecznych i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z powiatu kozienickiego

Z danych wskazanych w powyższej tabeli wynika, iż najczęstszym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna i fizyczna. Następnie przemoc występująca w innych obszarach w tym seksualna i ekonomiczna.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach podejmuje działania mające na celu zmniejszenie skali przemocy domowej. PCPR w miarę swoich możliwości i kompetencji wspiera rodziny w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej. Umożliwia korzystanie z porad prawnych, psychologicznych i socjalnych dla osób dorosłych i dzieci. W siedzibie Centrum na tablicy ogłoszeń na bieżąco wywieszane są wszelkie dostępne informacje dotyczące zjawiska przemocy. Udostępnia się opracowania, ulotki i broszury pozyskane z różnych źródeł, jak i własne opracowania. Ponadto PCPR współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami z terenu powiatu kozienickiego, tj. jednostkami pomocy społecznej, Komendą Powiatową Policji w Kozienicach, szkołami i innymi placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodziny z terenu powiatu, Prokuraturą Rejonową w Kozienicach, zespołami

interdyscyplinarnymi, gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Kozienicach oraz Sądem Rejonowym w Kozienicach. Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie corocznie organizuje spotkania szkoleniowo-edukacyjne wspierające rodziny oraz promuje właściwe wzorce w zakresie spędzania czasu wolnego, realizowania zainteresowań, oraz rozwoju psycho-społecznego. Przeprowadza również profilaktyczne zajęcia warsztatowe w placówkach oświatowych. Tematyka spotkań to m.in.: przemoc, agresja wśród dzieci i młodzieży, tolerancja i uzależnienia. Uczniowie są zapoznani z pojęciem przemocy oraz jej formami, dowiadują się, czym jest cyberprzemoc i jak nie stać się jej ofiarą. Na zajęciach przedstawiane są sytuacje przemocowe, ich rodzaje i następstwa, uświadamiając uczniom istotę i zagrożenia związane ze zjawiskiem przemocy. Słuchacze zapoznani są, także ze sposobami walki z przemocą i dowiadują się, gdzie szukać pomocy. Podobne zagadnienia poruszane są na organizowanych przez Centrum spotkaniach kierowanych do lokalnej społeczności oraz na cyklicznych spotkaniach z rodzinami zastępczymi oraz ich podopiecznymi.

Centrum w ramach działań edukacyjnych, w zakresie zjawiska przemocy oraz podwyższenia poziomu wiedzy i kompetencji przedstawicieli grup zawodowych stykających się z problemem przemocy, w miarę możliwości organizuje i bierze udział w szkoleniach.

Ponadto mając na uwadze obowiązek zabezpieczenia dla osób z terenu powiatu kozienickiego miejsca w ośrodkach wsparcia w związku z doznawaną przemocą lub stanem kryzysu, podpisywane są umowy, aktualnie pomiędzy Powiatem Kozienickim a Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, na realizację usług dotyczących zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz interwencji kryzysowej. Caritas zabezpiecza trzy miejsca w Domu Samotnej Matki w Zielonce oraz trzy miejsca w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Mińsku Mazowieckim na wypadek konieczności umieszczenia osób z naszego terenu w związku z występującą przemocą lub stanem kryzysu.

Corocznie zabezpieczane są środki na wypadek pojawienia się sytuacji kryzysu i potrzeby umieszczenia osób z terenu powiatu kozienickiego w ośrodkach wsparcia celem zapewnienia schronienia i pomocy potrzebującym pomocy.

Tabela 6. Działania dotyczące przemocy

Działania	2022	2023
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych (ogółem)	1076	5564
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	59	5564
Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej w których była prowadzona procedura Niebieskich Kart		
-wszczętych	97	141
-stwierdzonych	35	55
-zakończonych	79	100
Liczba wypełnionych formularzy Niebieska Karta A	139	140
-wszczynających procedurę	118	126
-dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury	21	14
Liczba ofiar przemocy domowej (ogółem) w tym:	166	154
-Kobiety	115	123
-Mężczyźni	27	18
-Dzieci	24	13
Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem) w tym:	142	141
-Kobiety	15	6
-Mężczyźni	127	135
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu (ogółem) w tym:	71	70
-Kobiety	3	2
-Mężczyźni	68	68
Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej :	0	2
-sprawca	0	brak danych
-pokrzywdzony	0	brak danych

Liczba dzieci przewiezionych do:	0	0
-Szpitala	0	0
-Placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	0
-oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej		
Liczba skierowanych informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do instytucji w tym:	23	91
- OPS/CUS	0	0
- Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	23	70
- placówki służby zdrowia	0	-
- Inne (jakie) Sąd Rodzinny i Nieletnich	0	21

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach

Stosowanie przemocy i uzależnienia są zjawiskami, które często współwystępują i wzajemnie na siebie wpływają. Powyższe dane pokazują, że prawdopodobieństwo wystąpienia przemocy domowej z problemem alkoholowym jest większe niż w rodzinach, w których problem ten nie występuje. Ze statystyk policyjnych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” wynika, że wiele osób, wobec których interweniują policjanci w związku z przemocą domową, to osoby, które w chwili, gdy krzywdziły swoich bliskich były pod wpływem alkoholu. Mimo, że alkohol często wyzwała pojawianie się przemocy, nie ma bezpośredniej zależności, że alkohol jest przyczyną przemocy. W przypadku osób stosujących przemoc domową, uzależnionych od alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków, w pierwszej kolejności należy uwzględnić terapię uzależnień, ponieważ podejmowanie jakichkolwiek innych działań będzie bezskuteczne.

Dane zawarte w tabeli 6 przekazane przez Komendę Powiatową Policji w Kozienicach oraz w tabeli 2 i 4 uzyskane z CUS i OPS wskazują na to, iż liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie rośnie. Najczęściej w grupie ofiar przemocy domowej są kobiety, sprawcami zaś mężczyźni. Pomoc rodzinie, w której jest przemoc, to przede wszystkim wsparcie i zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom. Niemniej jednak dopełnieniem tych działań powinno być prowadzenie interwencji wobec sprawców. Ta część wsparcia dla rodziny przemocowej jest najtrudniejsza, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób jest bardzo trudne, co powoduje brak chętnych sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub innej dedykowanej dla nich pomocy.

Przedstawione powyżej dane wskazują na konieczność kontynuacji działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych. Działania te powinny zmierzać do podnoszenia świadomości i wrażliwości społecznej w zakresie spraw patologicznych oraz zwiększenia skuteczności udzielanej pomocy i wsparcia.

V. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejące zaplecze instytucjonalne (placówki służące mieszkańcom m.in.: Dom Pomocy Społecznej, Placówka Socjalizacyjna „PANDA”). 2. Współpraca z DSM i OIK w zakresie zapewnienia schronienia osobom w kryzysie, w szczególności samotnym matkom i kobietom w ciąży. 3. Współpraca między instytucjami (CUS-y, GOPS-y, Policja, Sąd, Prokuratura) 4. Wysoka świadomość rangi problemu przemocy domowej podmiotów działających w tym obszarze. 5. Kadra instytucji działających na rzecz rodziny stale doskonaląca swoje umiejętności. 6. Umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału kadrowego w realizacji zadań z zakresu problematyki przemocy. 7. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez właściwe organy. 8. Bezpłatne poradnictwo prawne, psychologiczne i socjalne. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące przemocy. 2. Przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy. 3. Brak zaufania ze strony ofiar przemocy do instytucji oraz obawa przed opinią społeczną. 4. Trudności w realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową. 5. Trudności w odseparowaniu sprawców przemocy od ofiar, niski poziom egzekucji opuszczania lokalu mieszkalnego przez sprawców. 6. Brak mieszkań treningowych i wspomaganych. 7. Brak wystarczających środków finansowych na zatrudnianie specjalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc. 8. Niewystarczająca oferta profilaktyczna i terapeutyczna dla całej rodziny.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany legislacyjne mające na celu poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz ułatwienie izolacji sprawców przemocy od ofiar. 2. Działania zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych w gminach. 3. Możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł w tym funduszy unijnych m.in. na kampanie informacyjne i programy edukacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej oraz na temat możliwości uzyskania specjalistycznego wsparcia i placówek oferujących pomoc. 4. Zmiany krajowe w polityce prorodzinnej. 5. Oferty szkoleniowe dostosowane do potrzeb osób zawodowo i społecznie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dysfunkcyjność i niewydolność wychowawcza rodzin. 2. Poczucie bezradności i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów. 3. Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą i brak umiejętności pozyskiwania wsparcia. 4. Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy. 5. Bierność świadków przemocy domowej. 6. Ogólna niechęć do uczestnictwa w procesie pomagania (strach, brak wiary w powodzenie przedsięwzięcia). 7. Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną. 8. Niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów i nadużywanie zawieszania wykonywania kar. 9. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc. 10. Niepełne wykorzystanie obowiązujących przepisów prawnych w celu ochrony ofiar przemocy. 11. Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję karną sprawców przemocy.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Uznając, że wszyscy mieszkańcy powiatu kozienickiego mają prawo do spokojnego i bezpiecznego życia oraz uwzględniając określoną wizję przyszłości przyjętą w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Kozienickim na lata 2021 – 2026: „(...) Powiat Kozienicki profesjonalnie rozwiązuje problemy osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej (...) W realizacji swych zadań Powiat opiera się na założeniach wzmacniania roli rodziny, zminimalizowania zagrożeń związanych z patologiami społecznymi (...)”, za główny cel Programu przyjęto: **Stworzenie profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą, bądź uwikłanych w zjawisko przemocy.**

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego *Programu* mają służyć poprawie sytuacji rodzin doświadczających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, sformułowano następujące cele szczegółowe

Cele szczegółowe:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.
3. Rozwijanie i zwiększanie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podniesienie dostępności i jakości usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- 1) społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową;
- 2) osób dotkniętych przemocą domową;
- 3) osób stosujących przemoc domową;
- 4) świadków przemocy domowej;
- 5) służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program stanowi strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej na terenie Powiatu Kozienickiego i będzie realizowany przy współpracy podmiotów, instytucji i organizacji zobligowanych do podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej:

- Jednostki samorządowe;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach;
- Centra Usług Społecznych oraz Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kozienickiego;
- Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach;
- Posterunki Policji;
- Lokalne zespoły interdyscyplinarne;
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Sąd Rejonowy w Kozienicach;
- Prokuratura Rejonowa w Kozienicach;
- Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Kozienicach;

- Placówki ochrony zdrowia;
- Organizacje pozarządowe;
- Inne podmioty działające na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

IX. OBSZARY, KIERUNKI I DZIAŁANIA PROGRAMU

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacji celów ustawowych oraz celów wskazanych w Programie, określono cztery podstawowe obszary wyznaczające kierunki i rodzaje działań.

Tablica 7. Kierunki i rodzaje działań, wskaźniki, termin realizacji

Obszar 1: Profilaktyka i edukacja społeczna		
Cel: Zwiększenie poziomu wiedzy, świadomości i wrażliwości społecznej na temat przemocy		
Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki Termin realizacji
Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości środowiska lokalnego w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej oraz zmiana postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy domowej	Realizacja działań profilaktycznych, informacyjno- edukacyjnych oraz kampanii społecznych, dotyczących zjawiska przemocy i promujących właściwe metody wychowawcze	Liczba lokalnych kampanii społecznych i innych przedsięwzięć ww. zakresie Liczba opracowanych i realizowanych programów Liczba uczestników Programów Termin realizacji: 2024-2030
Obszar 2: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową		
Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową		
Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki Termin realizacji
Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową	Organizowanie i realizowanie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego	Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa Termin realizacji: 2024-2030
	Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w całodobowych ośrodkach interwencji kryzysowej lub domu samotnej matki i kobiet w ciąży	Ilość zabezpieczonych miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej i/lub innym ośrodku wsparcia Liczba osób dotkniętych przemocą domową, które skorzystały z pomocy OIK, DSM, SOW Termin realizacji: 2024-2030
	Zapewnienie bezpieczeństwa i schronienia krzywdzonym dzieciom w trybie interwencyjnym w szczególności w trybie art.12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej w wyniku przemocy domowej Termin realizacji: 2024-2030
Upowszechnienie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy specjalistycznej w tym poprzez zapewnienie schronienia w sytuacji kryzysu	Liczba opracowanych i rozprowadzanych materiałów informacyjnych Liczba lokalnych kampanii społecznych Termin realizacji: 2024-2030

Obszar 3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie		
Cel: Rozwijanie i zwiększanie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową		
Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki Termin realizacji
Realizowanie programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową w warunkach wolnościowych	Liczba zgłaszających się do programu Liczba uczestników programu Liczba osób, które ukończyły program Termin realizacji: 2024-2030
Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową	Opracowanie i realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową	Liczba zgłaszających się do programu Liczba uczestników programu Liczba osób, które ukończyły program Termin realizacji: 2024-2030
Organizowanie i realizowanie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego i prawnego	Zawarcie umów ze specjalistami, określenie zadań w zakresach czynności pracowników merytorycznych Ustalanie harmonogramów Realizowanie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego	Liczba osób stosujących przemoc objętych pomocą w formie poradnictwa Termin realizacji: 2024-2030
Obszar 4. Podniesienie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		
Cel: Podniesienie dostępności, jakości usług i skuteczności podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej		
Kierunki działań	Rodzaje działań	Wskaźniki Termin realizacji
Zwiększenie skuteczności podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba podmiotów i osób uczestniczących w szkoleniach Termin realizacji: 2024-2030
	Współpraca interdyscyplinarna	Liczba spotkań podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej Termin realizacji: 2024-2030

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja działań ujętych w *Programie* w znacznej części będzie uzależniona od wielkości środków finansowych zaplanowanych w corocznym budżecie samorządu, a także od możliwości pozyskania dodatkowych środków zewnętrznych.

Źródła finansowania zadań wynikających z *Programu* stanowić będą środki pochodzące z:

- budżetu Powiatu Kozienskiego;
- dotacji budżetu państwa;
- funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- konkursów ogłaszanych przez różne podmioty na realizację działań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

XI. PROGNOZOWANE EFEKTY REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ

1. Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy.
4. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
5. Spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie.

6. Udzielanie profesjonalnej pomocy skutkujące zniwelowaniem negatywnych konsekwencji zjawiska przemocy.
7. Zwiększenie skuteczności działania instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.
8. Wzrost jakości usług świadczonych przez przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

XII. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kozienickim na lata 2024–2030 ma wzmocnić interdyscyplinarną strategię działania na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej realizowaną przez instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin jak i powiatu.

Monitorowanie *Programu* będzie prowadzone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach na podstawie zebranych informacji, przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących.

Sprawozdania z realizacji *Programu* będą sporządzane w ramach rocznych sprawozdań z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, stanowiąc oddzielny rozdział. Sprawozdania będą corocznie przedkładać Zarządowi Powiatu i przedstawiane na Sesji Rady Powiatu.

XIII. PODSUMOWANIE

Efekty realizacji *Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kozienickim na lata 2024–2030* zależą od stopnia współpracy wszystkich jednostek i instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. W szczególności zaangażowania osób pracujących we wskazanym obszarze, ich wrażliwości na problem krzywdzenia ofiar oraz wycucia i uważności w trakcie podejmowanych interwencji. Przyczyn stosowania przemocy jest wiele, są różne i trudne do jednoznacznego zdefiniowania. Istotną rolę w zapobieganiu i zwalczaniu zjawiska przemocy będą odgrywać działania profilaktyczne i umiejętności ludzi zaangażowanych w rozpoznawanie i niwelowanie zagrożeń, zwłaszcza gdy ofiarą przemocy jest dziecko. Będzie to miało duży wpływ na proces socjalizacji rodziny i niwelowania zachowań patologicznych u dzieci dotkniętych przemocą, które często z uwagi na doświadczanie niewłaściwego traktowania poprzez naśladowanie rodziców i powstałe zaburzenia emocjonalne stosują przemoc rówieśniczą, są agresywne. Brak interwencji wobec niewygodnych wychowawczo opiekunów i zaniechanie wsparcia dzieci w przyszłości może prowadzić do powielania niepożądanych społecznie czynów i przestępstw.

Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Dlatego też przemoc domowa jest przestępstwem ściganym przez prawo. Osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, mają obowiązek niezwłocznie zawiadomić o tym policję lub prokuratora. Każdy, kto jest świadkiem tego zjawiska powinien zawiadomić o tym odpowiednie podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, które są zobowiązane do ochrony ofiar i udzielenia wszechstronnej pomocy.

Zakładając, że realizacja niniejszego programu stanowi wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy domowej i będzie przebiegać wielopoziomowo, jako elementy uzupełniające opracowano dokumenty tj. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową (*Załącznik nr 1*) oraz Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową (*Załącznik nr 2*). Dzięki wdrożeniu wsparcia i pomocy sprawcom przemocy domowej oczekuje się usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych oraz poprawy kondycji rodzin.

Program ma charakter otwarty i może podlegać okresowym weryfikacjom i modyfikacjom związanym ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno - ekonomicznymi, rozwojem procesów społecznych i potrzebami w tym zakresie a także wymogami prawa.

PROGRAM KOREKCYJNO – EDUKACYJNY dla osób stosujących przemoc domową

1. Założenia programowe

1.1 Standard programu korekcyjno-edukacyjnego

Podstawowym założeniem działań programowych jest pomoc osobom stosującym przemoc domową w zaprzestaniu stosowania przemocy. Standard prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową obejmuje:

- zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych

Program nie stanowi formy osobistej psychoterapii sprawcy a jedynie koryguje jego niepożądane, szkodliwe zachowanie i postawy. Nie rezygnujemy jednak całkowicie z udzielania pomocy psychologicznej dla sprawców, która stanowi uzupełnienie oferty uczestnictwa w tym programie.

1.2 Podstawa prawna

Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest zadaniem administracji rządowej realizowanym przez powiat art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535),

Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową opracowano w oparciu o:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z 2023 r. poz. 289, 535),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz.U. 2023 poz. 1163).

1.2 Adresaci programu

Uczestnikami programu mogą być dorosłe osoby – zarówno kobiety jak i mężczyźni, które:

- 1) zostały skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, zobowiązane sędawnie do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym,
- 2) są sprawcami przemocy domowej i zostali skierowani przez służby działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej do uczestnictwa w programie korekcyjno–edukacyjnym,
- 3) zostały objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- 4) w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno–edukacyjnym i deklarują chęć pogłębionej pracy nad sobą;

Uczestnictwa w programie odmawia się:

- 1) osobom z zaburzeniami emocjonalnymi, w szczególności z zaburzeniami osobowości pogranicznej,
- 2) osobom uzależnionym od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, które nie ukończyły programu psychoterapii uzależnień.

1.3 Zasady uczestnictwa w programie

- 1) Uczestnicy Programu muszą zachowywać abstynencję od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych;
- 2) Osoby stosujące przemoc domową, wobec których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych muszą udokumentować korzystanie i zakończenie psychoterapii uzależnień;
- 3) Kandydaci do udziału w programie przyznają się do stosowania przemocy domowej; Podstawą zakwalifikowania do uczestnictwa w programie jest rozpoznanie indywidualnej sytuacji sprawcy przemocy w zakresie:
  - rzeczywistych okoliczności skierowania do programu,
  - określenia czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
  - motywacji kandydata do wzięcia udziału w programie,
  - form i okoliczności przemocowych zachowań oraz stopień krytycyzmu wobec swoich zachowań,
  - historii zachowań przemocowych,
  - aktualnej sytuacji rodzinnej i zawodowej,
  - cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej,
  - doświadczenia związanego z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych,
  - historii pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
  - kontaktów/relacji z wymiarem sprawiedliwości.
- 4) Uzyskane informacje są podstawą zakwalifikowania do uczestnictwa w programie i objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.
- 5) Przyjęcie do udziału w programie potwierdzone jest zawarciem kontraktu na aktywny udział w zajęciach. Kontrakt zawiera:
  - formalne wymogi systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w zajęciach,
  - zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań w kontaktach z członkami rodziny i innymi ludźmi,

- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
  - obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego i zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
  - uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej.
- 6) Każdy uczestnik zobowiązany jest do potwierdzania listy obecności na zajęciach;
  - 7) Osobom skierowanym do udziału w programie przez zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej lub inne podmioty wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie, a po jego zakończeniu zgodnie z zasadami, o których mowa pkt. 1.6 ppkt 7) niniejszego Programu o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego;
  - 8) Udział w programie jest bezpłatny;
  - 9) W szczególnie uzasadnionych przypadkach program może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

1.4 Kwalifikacje osób realizujących treści merytoryczne programu

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową są prowadzone przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
  - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
  - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
- 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

1.5 Miejsce i termin realizacji programu

Program będzie realizowany w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach lub innym miejscu uzgodnionym ze specjalistami realizującymi program merytoryczny. Zakłada się realizację co najmniej jednego cyklu szkoleń na grupę w skali roku, pod warunkiem zgłoszenia się co najmniej 3 osób, w terminie dostosowanym do możliwości organizacyjnych realizatora programu oraz osób zaangażowanych w przeprowadzenie zajęć merytorycznych.

Czas przeznaczony na zajęcia merytoryczne wynosi co najmniej 60 godzin zegarowych oprócz wstępnych diagnostycznych spotkań indywidualnych. Przerwy między zajęciami nie mogą być dłuższe niż 1 tydzień.

Spotkania prowadzi się w formie zajęć indywidualnych i/lub grupowych. Program realizowany będzie grupach – maksymalna ilość uczestników wynosi 15 osób. W szczególnie uzasadnionych

przypadkach programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiającich porozumiewanie się na odległość.

Program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy domowej nie może być realizowany w miejscu udzielania wsparcia ofiarom przemocy – za wyjątkiem realizowania programu w innym przedziale czasowym – zapewniającym ofiarom brak styczności ze sprawcą, co w tym wypadku będzie respektowane.

1.6 Założenia merytoryczne i organizacyjne programu

1. Rodzaj spotkań: spotkania indywidualne, grupowe.
2. Realizacja programu uzależniona będzie od specyfiki sytuacji uczestników, w szczególności od zdiagnozowanych czynników wpływających na relacje w rodzinach uczestników oraz poziomu samoświadomości i motywacji uczestników do pracy korekcyjnej.
3. W trakcie cyklu programowego poszczególne formy spotkań mogą być stosowane przemiennie.
4. Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu podstawowego i zawiera elementy, które dostarczają wiedzy, tworzą okazje do poznania siebie oraz pozwalają na zmianę form myślenia i reagowania. Najważniejszymi z tych elementów są:
  - 1) Rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą,
  - 2) Edukacja - przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń,
  - 3) Praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań i postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych,
  - 4) Ćwiczenia praktyczne mające na celu wytworzenie nowych form myślenia i reagowania w relacjach z innymi ludźmi;Podstawowe treści edukacyjne (bloki tematyczne) przekazywane w trakcie Programu:
  - nieużywanie przemocy,
  - szacunek,
  - zaufanie i wsparcie
  - szczerłość i odpowiedzialność,
  - szacunek seksualny,
  - partnerstwo,
  - negocjacje i sprawiedliwość.
5. Liczba godzin wynikać będzie z diagnozy potrzeb i motywacji osób - uczestników programu, nie mniejsza niż 60 godzin/ na grupę.
6. Zajęcia odbywać się będą średnio raz w tygodniu.
7. Osoba ukończy program jeżeli weźmie udział w min. 80 % spotkań.
8. Po ukończeniu programu uczestnik otrzymuje stosowne zaświadczenie.

1.7 Zakładane rezultaty

Działania diagnostyczne i korekcyjno-edukacyjne mają przyczynić się do:

- uświadomienia sprawcy czym jest przemoc,
- uzyskania przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- nabycia nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów w rodzinie bez używania agresji,
- nabycia umiejętności partnerskiego współdziałania w rodzinie oraz korzystania z pomocy innych.

2. Cele, zadania i wskaźniki realizacji programu

2.1 Cele programu

Celem głównym programu jest edukacja i korygowanie postaw sprawców przemocy domowej w związku ze stosowaniem przemocy domowej.

Cele szczegółowe programu to oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową poprzez:

- nabycie oraz rozwój wiedzy uczestników, mającej na celu powstrzymanie się od zachowań przemocowych;
- nabycie umiejętności komunikacji bez przemocy;
- przyswojenie wiedzy na temat różnych form i sposobów rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy
- nabycie umiejętności i rozwój zachowań prospołecznych;
- nabycie i rozwój umiejętności samokontroli emocji;
- poprawę relacji z najbliższymi oraz umiejętności budowania relacji rodzinnych.

2.2 Zadania programu

1. Promowanie programu poprzez rozpowszechnianie informacji w szczególności wśród instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Rekrutację uczestników programu.
3. Zatrudnienie specjalistów do prowadzenia zajęć merytorycznych.
4. Prowadzenie spotkań/zajęć/warsztatów: grupowych i/lub - indywidualnych w obszarze psychologiczno – terapeutycznym.
5. Prowadzenie dokumentacji poszczególnych działań potwierdzającą realizację zadania (m.in. plan/harmonogram zawierający terminy i czas poszczególnych spotkań oraz ich tematykę, listy obecności z własnoręcznymi podpisami uczestników oraz prowadzących, notatki faktury wydatków, dokumenty potwierdzające kwalifikacje i staż pracy prowadzących).
6. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej monitoringu oraz wniosków po dokonanej ewaluacji programu.
7. Obsługa finansowa.

2.3 Wskaźniki

1. Liczba osób, które rozpoczęły program (wybrać główny powód uczestnictwa, daną osobę wskazując tylko raz):
  - a) z własnej woli (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),

- b) zostały skierowane przez sąd, zespół interdyscyplinarny lub inny podmiot (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
  - c) w związku z wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
  - d) w związku z podpisaniem kontraktu socjalnego (w stosunku do liczby osób, które go ukończyły),
  - e) z innych powodów (jakich? w stosunku do liczby osób, które go ukończyły).
2. Liczba osób, które przerwały program ze wskazaniem powodu/ów (w stosunku do liczby osób, które go rozpoczęły).
  3. Liczba osób, które ukończyły program (w stosunku do liczby osób, które go rozpoczęły).
  4. Liczba osób, które ukończyły program i ich zdaniem realizowany program zgodny był z ich oczekiwaniami.
  5. Liczba osób, które ukończyły program i ponownie dopuściły się zachowania przemocowego, z uwzględnieniem głównego czynnika powodującego przystąpienie do programu:
    - a) z własnej woli,
    - b) zostało skierowanych przez sąd, zespół interdyscyplinarny lub inny podmiot,
    - c) w związku z wszczęciem procedury „Niebieskie Karty”,
    - d) z innych powodów (jakich?).
  6. Liczba godzin zorganizowanych spotkań/zajęć.
  7. Liczba pełnych cykli spotkań programu przeprowadzonych w roku kalendarzowym.

3. Źródła finansowania programu

Zakłada się finansowanie programu ze środków otrzymanych ze środków budżetu państwa, środków własnych Powiatu Kozienickiego oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

4. Sprawozdawczość i monitoring programu

Na ostatnim spotkaniu dokonywane będzie podsumowanie uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej, która będzie podstawą sporządzenia wniosków dotyczących sytuacji i ewentualnej zmiany postaw i refleksji uczestników programu. Po zakończeniu programu na podstawie przeprowadzonych rozmów z uczestnikami lub ich rodzinami bądź innymi osobami, np. pracownikami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej dokonana zostanie ocena skuteczności programu. Sprawozdanie z realizacji programu stanowić będzie element sprawozdania z działalności PCPR w Kozienicach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu Kozienickiego.

PROGRAM PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNY dla osób stosujących przemoc domową

1. Założenia programowe

1.1 Standard programu psychologiczno-terapeutycznego

Celem programu jest ograniczenie patologicznych relacji w rodzinach oraz poprawa jakości życia rodzin dotkniętych przemocą, poprzez naukę, rozwijanie i utrwalanie kompetencji osób stosujących przemoc domową w zakresie komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy.

Standard prowadzenia programu obejmuje:

- wzbudzanie motywacji do zmiany zachowania poprzez analizę przyczyn własnego postępowania i wgląd w mechanizmy własnych zachowań;
- utrwalenie wyuczonych, pozytywnych zmian u grupy osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny;
- zdobycie lub poszerzenie przez uczestników wiedzy i umiejętności powstrzymywania się od zachowań przemocowych;
- nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów w rodzinie;
- nabycie i kształtowanie umiejętności prospołecznych (asertywności, empatii, rozpoznawania i wyrażania emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, konfliktowych);
- poszerzanie samoświadomości, zwłaszcza w kontekście własnych zasobów oraz ograniczeń i negatywnych stereotypów funkcjonowania w relacjach rodzinnych;
- nabycie i doskonalenie umiejętności wychowawczych i rodzinnych opartych na wychowaniu bez przemocy;
- rozwój umiejętności związanych z budowaniem relacji rodzinnych, partnerskich;
- pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje rodzinne i sposobów przeciwdziałania;
- odkrywanie potrzeb i nabywanie umiejętności dobierania prawidłowych strategii w ich zaspokajaniu;
- wzmacnianie postawy odpowiedzialności wobec siebie i innych.

1.2 Podstawa prawna

Realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową wynika z ustawowych zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- 1) art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1249 ze zm.);
- 2) Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz.U. z 2023 r. poz. 1166);

- 3) Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1164);
- 4) Rozporządzenie w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy określają również kwalifikacje osób prowadzących program i wzory zaświadczeń o zgłoszeniu się do uczestnictwa i o ukończeniu programu (Dz. U. 2023 poz. 1166).

1.3 Adresaci programu

Adresatami programu psychologiczno-terapeutycznego są:

- osoby dorosłe, skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej i zobowiązane sędawnie do uczestnictwa w oddziaływaniach psychologiczno-terapeutycznych,
- sprawcy przemocy skierowani przez inne podmioty bądź instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- osoby, które w wyniku innych okoliczności zgłaszają się do uczestnictwa w programie psychologiczno-terapeutycznym i deklarują chęć pogłębionej pracy nad sobą.

Uczestnikami programu nie mogą być:

- osoby z zaburzeniami osobowości;
- osoby z zaburzeniami psychicznymi;
- osoby uzależnione od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych, które nie zakończyły programu psychoterapii uzależnień.

1.4 Zasady uczestnictwa w programie

- 1) Uczestnicy Programu muszą zachowywać abstynencję od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.
- 2) Osoby stosujące przemoc domową, wobec których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych muszą udokumentować korzystanie i zakończenie psychoterapii uzależnień.
- 3) Kandydaci do udziału w programie przyznają się do stosowania przemocy domowej.
- 4) przyjęcie do udziału w programie potwierdzone jest zawarciem kontraktu na aktywny udział w zajęciach.
- 5) Każdy uczestnik zobowiązany jest do podpisywania listy obecności na zajęciach.
- 6) Osobom skierowanym do udziału w programie przez zespół interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej lub inne podmioty wydawane jest zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie, a po jego zakończeniu zgodnie z zasadami, o których mowa pkt. 1.7 ppkt 8) niniejszego Programu o ukończeniu programu psychologiczno-terapeutycznego.
- 7) Udział w programie jest bezpłatny.
- 8) W szczególnie uzasadnionych przypadkach program może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

1.5 Kwalifikacje osób realizujących treści merytoryczne programu

Zgodnie z § 5 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy, oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne prowadzone są przez osoby:

- 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika lub resocjalizacja, uzupełnione studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, lub
- 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku psychologia lub pedagogika lub na, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, kierunku resocjalizacja, lub
- 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami.

Osoby, o których mowa w pkt 1), są obowiązane posiadać udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową mogą również prowadzić osoby posiadające udokumentowane prowadzenie co najmniej pięciu edycji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

1.6 Miejsce i termin realizacji programu

Program będzie realizowany w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach lub innym miejscu uzgodnionym ze specjalistami realizującymi program merytoryczny. Zakłada się realizację co najmniej jednego cyklu szkoleń na grupę w skali roku, pod warunkiem zgłoszenia się co najmniej 3 osób, w terminie dostosowanym do możliwości organizacyjnych realizatora programu oraz osób zaangażowanych w przeprowadzenie zajęć merytorycznych.

1.7 Założenia merytoryczne i organizacyjne programu

1. Rodzaj spotkań: spotkania indywidualne, małżeńskie/partnerskie/rodzinne, grupowe.
2. Realizacja programu uzależniona będzie od specyfiki sytuacji uczestników, w szczególności od zdiagnozowanych czynników wpływających na relacje w rodzinach uczestników oraz poziomu samoświadomości i motywacji uczestników i ich współmałżonków, partnerów(-ek), członków rodziny – do pracy korekcyjnej.
3. W trakcie cyklu programowego poszczególne formy spotkań mogą być stosowane przemiennie.
4. Charakter spotkań i bloki tematyczne:
  - spotkania diagnostyczne** – rozeznanie potrzeb, trudności w relacji i wzajemnych oczekiwań partnerów/małżonków, dotyczących programu oraz przyszłego życia rodziny;
  - spotkania edukacyjne** – przekaz i praca warsztatowa w obrębie treści założonych w programie i wynikających z diagnozy sytuacji uczestników;
  - spotkania korekcyjne** – analiza mechanizmów i czynników wpływających na stan relacji, budowanie pozytywnych aspektów wpływu na relację, ćwiczenie komunikacji w relacjach, rola informacji zwrotnych, w tym od osoby(-ób) prowadzącej(-ych), tworzenie strategii rozwoju relacji po zakończeniu programu - kontynuacji w kontakcie z innymi specjalistami.

5. Szczegółowy harmonogram spotkań zostanie opracowany przez osoby prowadzące program, obejmujący m.in. tematykę:
  - integracja**, budowanie bezpieczeństwa w grupie;
  - edukacja** w zakresie podstawowym dot. zjawiska przemocy domowej (szczególnie dla osób, które nie uczestniczyły w zajęciach programu korekcyjno-edukacyjnym);
  - komunikacja w relacji** – style komunikacji: agresywny, uległy, asertywny;
  - rozwijanie i utrwalanie** metody komunikacji z osobami najbliższymi, bez stosowania przemocy;
  - rola emocji** w relacji, umiejętność wyrażania emocji bez agresji;
  - poznawanie siebie w relacjach**: diagnozowanie osobistych uwarunkowań, blokad, zasobów mających wpływ na funkcjonowanie w relacjach;
  - analiza** swoistych dla danego związku czynników zagrożenia i czynników wzmacniających pozytywny rozwój relacji;
  - wyznaczanie kierunków rozwoju** relacji związku (rodziny) – strategia własnych działań uczestników programu i wspomaganie specjalistów.
6. Liczba godzin wynikać będzie z diagnozy potrzeb i motywacji osób - uczestników programu, nie mniejsza niż 60 godzin / na grupę.
7. Zajęcia odbywać się będą średnio raz w tygodniu.
8. Osoba ukończy program jeżeli weźmie udział w min. 80 % spotkań.
9. Po ukończeniu programu uczestnik otrzymuje stosowne zaświadczenie.

1.8 Zakładane rezultaty programu

- Nabycie umiejętności właściwej komunikacji;
- Zdobycie wiedzy w obszarze negatywnego zjawiska przemocy domowej;
- Nauczenie właściwego wyrażania emocji bez użycia agresji;
- Poznanie siebie w kontaktach interpersonalnych w kontekście osobistych zasobów i blokad;
- Nabycie umiejętności budowania nowych, pozytywnych relacji w związku małżeńskim, partnerskim i rodzinie;
- Określenie własnych pomysłów na odnajdywanie się w relacjach w związku małżeńskim, partnerskim i rodzinie;
- Dokonanie zmiany obrazu siebie poprzez pracę nad sobą;
- Zbudowanie poczucia bezpieczeństwa.

2. Cele, zadania i wskaźniki realizacji programu

2.1 Cele Programu

Celem głównym programu jest rozwijanie oraz utrwalanie u sprawców przemocy domowej kompetencji w zakresie komunikacji z rodziną bez stosowania przemocy poprzez oddziaływanie psychologiczno – terapeutyczne.

Cele szczegółowe programu to oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową poprzez:

- nabycie oraz rozwój wiedzy uczestników, mającej na celu powstrzymanie się od zachowań przemocowych;
- utrwalenie zachowań wyuczonych w ramach spotkań programu korekcyjno – edukacyjnego;

- rozwój zachowań prospołecznych;
- rozwój umiejętności samokontroli emocji;
- poprawę relacji z najbliższymi oraz umiejętności budowania relacji rodzinnych;

2.2 Zadania programu

1. Promowanie programu poprzez rozpowszechnianie informacji w szczególności wśród instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Zatrudnienie specjalistów do prowadzenia zajęć merytorycznych.
3. Prowadzenie spotkań/zajęć/warsztatów: grupowych i/lub indywidualnych i/lub małżeńskich/partnerskich/ rodzinnych w obszarze psychologiczno – terapeutycznym.
4. Prowadzenie dokumentacji poszczególnych działań potwierdzającą realizację zadania (m.in. plan/harmonogram zawierający terminy i czas poszczególnych spotkań oraz ich tematykę, listy obecności z własnoręcznymi podpisami uczestników oraz prowadzących, notatki faktury wydatków, dokumenty potwierdzające kwalifikacje i staż pracy prowadzących).
5. Obsługa finansowa.

2.3 Wskaźniki

1. Liczba pełnych cykli spotkań programu przeprowadzonych w roku kalendarzowym.
2. Liczba godzin zorganizowanych spotkań/zajęć.
3. Liczba osób, które rozpoczęły udział w spotkaniach.
4. Liczba osób, które ukończyły program psychologiczno – terapeutyczny.

3. Źródło finansowania programu

Zakłada się finansowanie programu ze środków otrzymanych ze środków budżetu państwa, środków własnych Powiatu Kozienickiego oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

4. Sprawozdawczość i monitoring

Na ostatnim spotkaniu dokonywane będzie podsumowanie uczestnictwa w programie i wypełnienie ankiety ewaluacyjnej, która będzie podstawą sporządzenia wniosków dotyczących sytuacji i ewentualnej zmiany postaw i refleksji uczestników programu. Po zakończeniu programu na podstawie przeprowadzonych rozmów z uczestnikami lub ich rodzinami bądź innymi osobami, np. pracownikami instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej dokonana zostanie ocena skuteczności programu. Sprawozdanie z realizacji programu stanowić będzie element sprawozdania z działalności PCPR w Kozienicach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu Kozienickiego.

WICEPRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Miroslaw Górka

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 6 ust.3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.), do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. W związku z powyższym, opracowany został " Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Kozienickim na lata 2024-2030".

Dnia 22 czerwca 2023r. weszła w życie ustawa z dnia 9 marca 2023r o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023r., poz. 535) wprowadzająca wiele znaczących zmian, w tym między innymi:

- nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono nazwą przemoc domowa;
- rozszerzono definicję przemocy, dodając przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc;
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych;
- dookreślono cel realizacji ww. programów oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programach.

W związku z powyższym, istnieje konieczność przyjęcia dokumentu uwzględniającego aktualny stan prawny.

WICEPRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Mirosław Górka
Mirosław Górka